

Š T Ú D I E

NÁSTUPCOVIA ŠTEFANA I. V BOJOCH O UHORSKÝ TRÓN

JÁN S T E I N H Ü B E L

STEINHÜBEL, J.: Stephen's I successors in the fights to the Hungarian throne. *Historický časopis*, 48, 4, 2000, pp. 585-606, Bratislava.

After Stephen's son Imrich's death in September 1031 the question of the succession to the Hungarian throne was opened. The endorsement of King Stephen's I cousin Vazul and all his family to paganism interfered with Stephen's plans and intentions, therefore he neglected all his cousin's rights, got him blinded and sent his sons to exile. Nine Nitra counties elected Vazul's nephew Domoslav, who arrived in Slovakia accompanied by German king and Czech prince's armies, the Nitra Prince in 1042. Soon after the allies left he was expelled by Samuel Aba, the Hungarian King. In Autumn 1046, when Vazul's sons Levente and Andrew successfully returned to Hungary, Domoslav also came back and became Nitra Prince (1046-1048).

History. Hungary. Successors of Stephen I in the fights to Hungarian throne.

Roku 1029 Štefan I. ovládol Nitriansko a nitrianske knieža Vazula (Vazul ducis) uväznil priamo na Nitrianskom hrade.¹ Štefan, aby naplno presadil svoju vôľu aj v tejto časti svojho kráľovstva a aby mohol svojho bratranca väzniť a bezpečne strážiť v jeho bývalom kniežacom sídle, musel z Nitry a z celého Nitrianska odstrániť Vazulových verných a rozbiť tak celé zázemie, ktoré slúžilo Vazulovi a predtým jeho bratovi Ladislavovi Lysému plných 28 rokov.

V prvom rade vymenil správu kniežatstva. Do Nitrianska sa vtedy vrátili niekdajšie menšie kniežatá Hunt a Borš, ako aj potomkovia kniežaťa Poznana, ktorí ako verní kráľovi Štefanovi museli po útoku Boleslava Chrabrého a po dosadení jeho chránenca Ladislava Lysého r. 1001 z Nitrianska odísť. Roku 1029 sa ich niekdajšie kniežatstvá z vôle kráľa stali komitátmi a oni ich prvými županmi.²

Tým sa začalo posledné asi 80 rokov trvajúce obdobie dejín Nitrianskeho kniežatstva. Na jeho začiatku si musíme objasniť genealógiu Vazulovej rodiny

¹ STEINHÜBEL, J.: Uhorské kráľovstvo a Nitrianske kniežatstvo za vlády Štefana I. *Historický časopis* 48, 2000, č. 1, s. 19. P. Ratkoš považuje účasť uhorského oddielu pri dobývaní Kyjeva na strane Boleslava Chrabrého roku 1018 za doklad o uhorsko-poľskom vyrovnaní a ústupe Boleslava z Nitrianska. RATKOŠ, P.: Podmanenie Slovenska Maďarmi. In: O počiatkoch slovenských dejín, zredigoval P. Ratkoš, Bratislava 1965, s. 158-160. 500 uhorských vojakov, ktorí v lete 1018 ťiahli s poľským vojskom do Ruska, však neboli Štefanovi vojaci ale pomocný oddiel spojeneckého nitrianskeho kniežaťa. STEINHÜBEL, J.: Uhorské kráľovstvo, s. 17-18.

² STEINHÜBEL, J.: Vznik Uhorska a Nitrianske kniežatstvo. *Historický časopis*, 47, 1999, č. 4, s. 609-612. Tenže: Uhorské kráľovstvo, s. 19-21, 29.